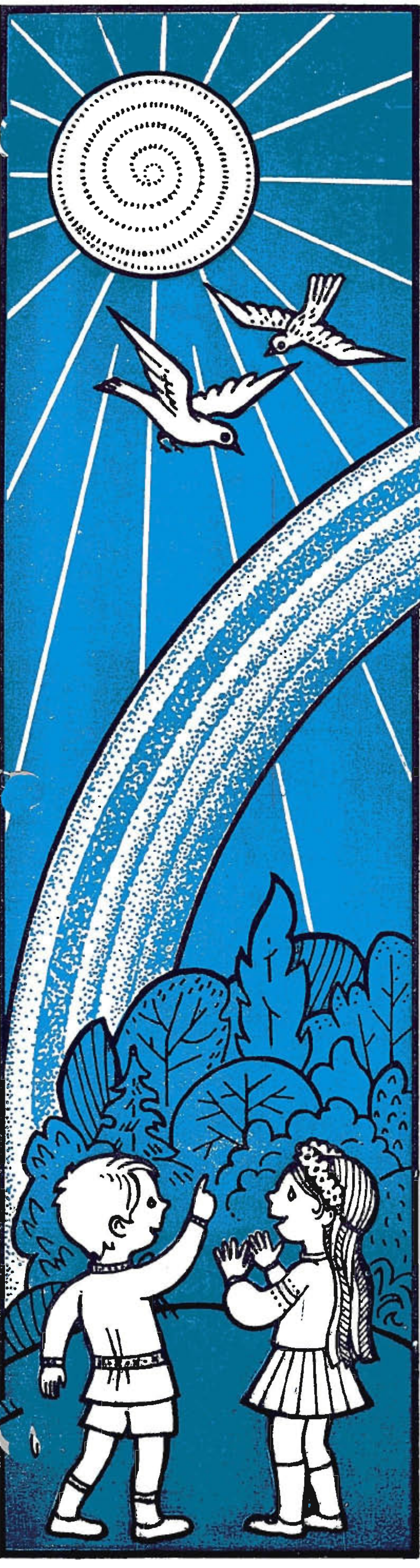
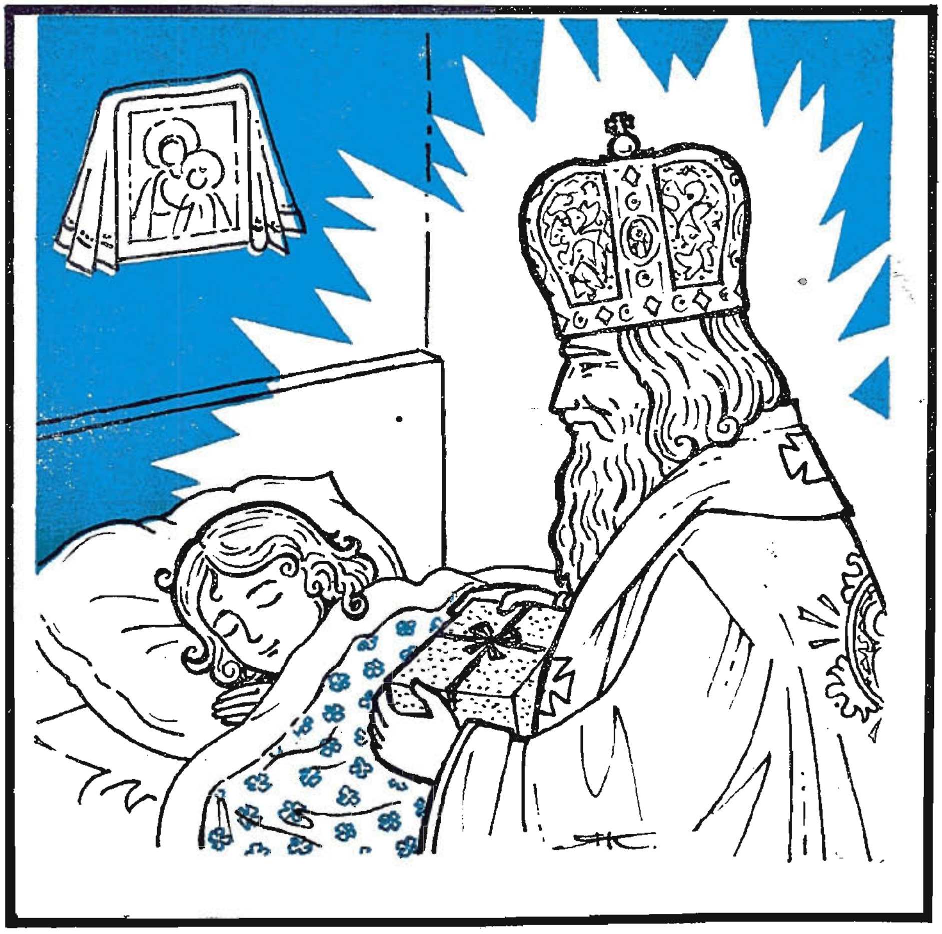

ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

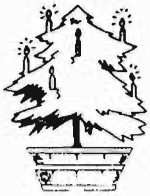
THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

РІК XXIV ГРУДЕНЬ 1977 Ч. 12 (279)

НАШИМ СПІВРОБІТНИКАМ, ПЕРЕДПЛАТНИКАМ,
ЧИТАЧАМ, ЇХНІМ БАТЬКАМ, УЧИТЕЛЯМ І ВИХОВНИКАМ,
ЩО СВЯТКУЮТЬ РІЗДВО ХРИСТОВЕ ЗА НОВИМ СТИЛЕМ,
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
— бажають —

Видавництво й Редакція „ВЕСЕЛКИ"

ХТО ЦЕЙ МАЛЯР?

Від міста до міста,
Від хати до хати
Ходить-ходить пан маляр
Вікна малювати.
Змалював сріблисто
І квітки і листя.

Всі його ми знаємо,
Всі його стрічаємо,
Та ніхто у гості
Не веде до хати,
І ніхто за працю
Не дає заплати.

ЗАГАДКИ — НЕДОМОВКИ

а) Таку я вдачу маю,
То лину, то стрибаю,
А прийде зима,
Стану сама.

Думав хлопчик день, —
Не вгадав,
Думав два — не вгадав,
Бо про . . . . . не згадав.

б) В небі хмара пролітала,
Білий пух порозсипала.
Він на землю міцно ліг,
Називають його . . . .

МЕТАГРАМА

З „К" дерева захищає,
І на них вона завжди;

З „Н" звірятко заховає,
Коли треба від біди.

ХТО Я?

Я не птах, а крила маю —
Хоча ними й не махаю,
Та лечу понад пустелі,
Понад море і оселі,
Не боюсь високих гір,

Що сягають ясних зір,
Хмару, бурю перескочу
І лечу, куди захочу,
Все літати звик я так,
Бо ім'я моє . . . . .

ДИВНА ХАТКА

Хатка-волохатка,
П'ять кімнаток має,
П'ять братів туди влізає.
У зимову пору там
Тепло всім братам.

ЩО ЦЕ?

а) Летить тихо, лежить тихо,
А як сонце припече —
З шумом потече.

б) Зимою буває, а весною щезає.

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК ЗА ЛИСТОПАД ц.р.: ЩО ЦЕ? Літак. **ДИВНИЙ МЛИНОК.** Годинник. **ЯКІ ЦЕ ПОМІЧНИКИ?** Окуляри. **НЕЗВИЧАЙНИЙ РАХІВНИК.** Годинник. **ЯКЕ ЦЕ СТВОРІННЯ?** Стіл. **ЧИ ВМІЄТЕ РАХУВАТИ?** У загороді Пен Чек-Пена було 16 кріликів і чотири бажанти. **ЗАГАДКА-ЖАРТ.** Хлопець із забрудненим обличчям не пішов помитися, бо, побачивши, що лице його товариша чисте, вирішив, що його лице також чисте. **ЯКІ ЦЕ ДЕРЕВА?** Дуб, сосна. **РЕБУСИК:** Йде Січове військо в боротьбу криваву.

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у „Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія. Річна передплата становить у ЗСА — 5.00 долярів, у інших країнах — рівновартість цієї суми. Для членів УНС 4.00 доляри. Ціна окремого числа 50 центів. Ціна подвійного числа — 75 центів.

"THE RAINBOW" — "VESELKA"
Обкладинка роботи Яреми Козака
Published monthly, except May to August Bi monthly
at Jersey City, New Jersey
30 Montgomery Street — Jersey City, N.J. 07302
Subscription $5.00 per year. UNA members $4.00 per year.
Entered as Second Class at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
Ярема Козак — Небесний Гість

К. ПЕРЕЛІСНА

ПЕРШИЙ СНІГ

До кімнати Лесь прибіг:
„Ой, матусю! перший сніг!
З неба падає легенько,
Стеле стежечку м'якеньку.
Стало скрізь так біло-біло,
І так чисто, любо, мило:
Білий пух лежить на хаті,
На ялині біла вата,
Білим килимом укриті
У садочку трави й квіти.
І береза наша біла
Зовсім, зовсім побіліла . . .
Навіть білочка мала
Білу шапочку вдягла".

Ілюстрація Василя ЗАЛУЦЬКОГО

ЗАЙЧИК ПІД СНІГОМ

Бігав зайчик цілий день,
Все шукав поїсти,
Заморився і присів
На пожовклім листі.

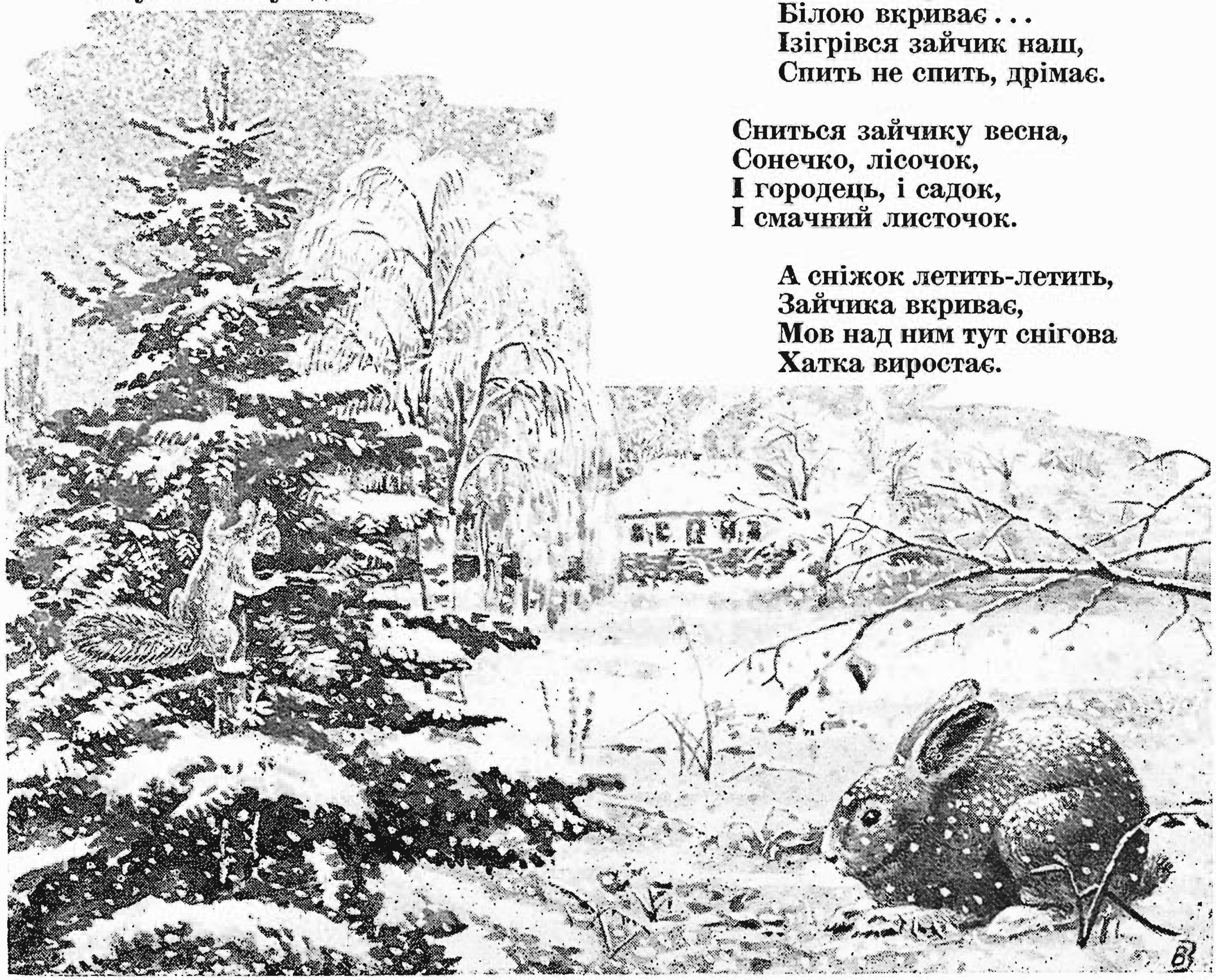
Підібрав свої лапки
І заплющив очі,
Хоч хвилинку відпочить
Бідний зайчик хоче.

А із неба сніг летить,
Білий та пухкенький,
І ляга там, де сидить
Зайчик наш сіренький.

Наче ковдрою його
Білою вкриває . . .
Ізігрівся зайчик наш,
Спить не спить, дрімає.

Сниться зайчику весна,
Сонечко, лісочок,
І городець, і садок,
І смачний листочок.

А сніжок летить-летить,
Зайчика вкриває,
Мов над ним тут снігова
Хатка виростає.

Роман ЗАВАДОВИЧ

ПОДАРУНОЧКИ ПРИЙМЕМ ОХОЧЕ!

(Ілюстрація Юрія Козака)

Миколаю святий,
Опікуне дітей,
Ми не просим від Тебе дарунків —
Не на те ж ми малі
Добрі-чемні були,
Щоб від Тебе дістати пакунки.

Не на те, не на те
Незлюбили пусте
І все грішне — Господню зневагу,
А щоб чортик-удав
Нашим другом не став,
І в свою не вписав нас ватагу.

Та, якщо Ти, Святий,
Любиш добрих дітей
І приємність зробити їм хочеш,
Кожне з хлопців-дівчат
Від Твоїх янголят
Подаруночки прийме охоче!

З н е в а г а — образа (contempt, scorn); у д а в — великий вуж, що, обвившись кругом тіла звіряти, задушує її (boa constrictor); в а т а г а — тут: gang.

Хлопці й дівчатка

Іван КЕРНИЦЬКИЙ

„МИКОЛАЙКО"

То було надвечір перед празником святого Миколая. Мама саме вернулася з містечка з кошиком, повним усякої всячини. Як тільки увійшли в хату, я зараз перестав колихати свою меншу сестричку та й припав до кошика.

— Мамуню! А що ви мені купили? Покажіть!

— Підожди, чого дерешся? Дай хоч віддихатися!

Мама поставили кошик на лаву, а самі тупали ногами об долівку й забивали руки. Ух! Надворі дуже холодно! Такий мороз — з очима.

Я дав мамі часочок віддихатися, та тільки часочок. Потім знову почав:

— Мамуню, та покажіть!

— Не покажу!

— Я того зразу не з'їм... Буду довго тримати!

— А збитків ти не робив?

— Ні! Направду!

— Ганнусю колисав?

— Колисав.

— Ну, то на, маєш!

Я підскочив з радощів угору і став танцювати босими ногами по хаті... Ох! Що мені мама купили! „Миколайка"! Такого славного „миколайка" з медяникового тіста. А який великий! Як мамина долоня! Борода в нього біла й солодка, на голові золота корона, а на одежі згори додолу кривульки, сині й червоні, теж солодкі, як діткнешся їх кінчиком язика.

Я не втерпів. Хутенько взув чоботята, надів пелехату татову шапку, сховав „миколайка" за пазуху та й побіг до Василька, що жив зараз у сусідстві.

Біля перелазу зупинився. Зупинився й посумнів... Так... А що мені з цього прийде, коли я похвалюся перед Васильком своїм „миколайком"? Він же й так нічого не бачить. Він — сліпенький...

Бідний Василько! В нього, правда, є очі, такі самі, як і в інших дітей, але мамуня кажуть, що його очі зайшли якоюсь мрякою, і тому він нічого не бачить.

А три роки тому він ще все бачив — небо, сонце, річку, ліс у далині й зелені луги... Гей! Як ми тоді славно бавилися! Виструґували з вербових галузок свистілки, а з вільхової кори робили трубки і грали, як справжня „воркестра"!

Потім Василько став жалітися, що в нього болять очі. Жалівся та й жалівся. А його мама, бувало, каже: „Ех, дай мені чисту годину з твоїми очима! Болять — переболять та й перестануть. Кажуть люди: „Поки довідаються всі, то присохне, як на псі".

Та воно не присохло... Якось по жнивах Василько захворів. Довго лежав без пам'яті в гарячці й усе щось мимрив. Аж одного осіннього ранку спитав:

— Чого це так темно? Чи ще ніч?

А опівдні знову запитав:

— Мамуню, чому така довга ніч?.. Коли ж я діждуся того ранку?

Та ранку Василько не діждався. Для нього настала ніч назавжди...

— — *** — —

Василька я застав, як сидів на стільчику біля печі й мовчки поглядав на стіну, якої не бачив. Обличчя в нього було біле і таке ж льняне покуйовджене волосся. Дрібні кулачки стиснув під грудьми, скоцюрбився і так сидів.

— Васильку...

Він повернувся до мене.

— Це ти, Михасю?

— Я.

— Ага...

Через хвилину знову спитав:

— Там уже десь дуже зима надворі?

— Зима.

— О, я знаю, яка зима: всюди біло-біло, а сонця немає! Ніби воно є, а не гріє. Я дуже люблю сонце... Знаєш, Михасю, я нічого не бачу, а сонечко якось так — ніби бачу...

Я добув з-за пазухи свого „миколайка".

— Васильку, я щось маю!

— А що таке?

— Миколайка! Мені мама купили.

— Ану, покажи!

Василько зрадів! Його бліде личко ясніло

(Закінгення на стор. 6-ій)

щастям, сліпі очі радісно блищали, а тремтячі уста шептали:

— Красний, красний „миколайко"! Соняшну корону має!

А тоді і я зрадів, бо зробив приємність сліпому Василькові.

Василько взяв від мене „миколайка" і став легесенько водити по ньому пучками. Потім приклав його до обличчя, до носа, понюхав і сказав:

— Пахне...

— Ага, — відповів я.

— Михасю!...

— А що?

— Скажи мені, який він — той „миколайко". Має він голову?

— Має.

— А очі?

— Має очі, ніс, бороду...

— Бороду? Таку, як жид?

— Ні, в жида борода чорна, а в нього — біла.

— А що має на голові? Шапку?

— Ні, корону.

— Корону? А яка вона?

— Золота.

— Золота?.. Яка то золота?

— Ну... така, як сонце, знаєш?

— Ах, який красний „миколайко"! — скрикнув Василько. — Має корону з сонця!

Він поклав руку на моє рамено.

— Михасю!..

— Та що?..

— Дай мені цього „миколайка"!

— Або я знаю...

— Дай, дай! Не назавжди — я тобі завтра віддам! Не бійся, я його не з'їм! Я буду на нього... дивитися.

Я тяжко зідухнув і сказав:

— На, бери, бери!

І на хвилину мені стало жалко. Та тільки на хвилину... Бо я побачив, як бідний Василько зрадів! Його бліде личко ясніло щастям, сліпі очі радісно блимали, а тремтячі уста шептали:

— Красний, красний „миколайко"! Соняшну корону має!

Пояснення-словничок: кривулька — хвиляста або ламана лінія, зиґ-заґ; скоцюрбитися — скорчитись, зігнутись; мимрити — говорити невиразно.

ПЕРЕГОНІВ ДЕНЬ НАСТАВ

Перегонів день настав,
Срібним льодом сяє став;
По льоду, мов білий птах,
Я лечу на ковзанах.

Хоч я наче піріжок,
Мчусь щосили без стежок —
В мене ж бо одна мета:
Бути першим і зі ста.

Роляник

РИБИ СПЛЯТЬ!

Погано взимі не тільки наземним тваринам, а й рибам. Холодною стала вода — поховались десь рачки, слимаки, пуголовки, личинки комах — нічого рибам їсти. Вкрила крига річки озера — тяжко стало дихати. Плавають риби туди-сюди, в'ялі, сонні, ледве плавцями рухають. Збираються вони цілими зграями в глибоких западинах на дні, бо там тепліше, й нерухомо ждуть весни. Інші риби у мул зариваються чи під камені ховаються, а більшість лягає спати де трапиться, покотом на дні, одна на одну грубим шаром, одна одну „гріють", щоб не замерзнути цілком. І тут ні до чого приказка „на те й щука в морі, щоб карась не дрімав". Бо дрімає карась просто на голові у щуки і не боїться, бо спить щука не згірш від нього.

М.Д.

Пояснення-словничок: рачок — малий чи молодий рак (lobster); слимачок — малий слимак, равлик (snail); пуголовок — молоденька хвостата жабка, ще не зовсім подібна до дорослих жаб (tadpole); личинка — larva; крига — лід (ice); в'ялий — слабкий (flabby); плавець — оболончастий прилад (fin), що вможливлює рибі плавання; западина — заглибина (hole, cavity); покотом — side by side; шар — верства (layer); щука — pike; карась — crucian carp.

ДИВНА ПОДОРОЖ В УКРАЇНУ

Моєю мрією завжди було побачити рідний край. І ось нарешті прийшов той час, коли я мав змогу полетіти в Україну. За кілька годин літак приземлився на летовищі біля Києва. Я вийшов з літака, розглянувся, взяв свої речі й попростував з групою подорожніх до почекальні, де мав зустрітися з дядьком.

Людей було там багато, і мені довелося трохи пождати, поки дядько Андрій міг підійти до мене.

— Це, мабуть, той на кого я чекаю? — запитав він.

Я назвав своє ім'я, а він своє. Ми щиро привітались. Мені стало весело й дуже приємно. Я взяв свій баґаж, ми пішли до автобуса й поїхали до міста.

У місті зайшли ми до каварні, трохи перекусили, а потім пішли оглядати місто. Ми оглянули музеї, Українську Академію Наук, собор Святої Софії та багато інших пам'яток і будинків. Краса Києва зачарувала мене. Я почув також гру музичної групи, яка зветься ,,Кобза''. Ця група дуже популярна серед молоді, і заля, де відбувся її концерт, була повна людей.

Після закінчення концерту мені вдалося зайти задніми дверима до тих музикантів, коли вони переодягалися. Я хотів дістати їхні підписи на пам'ятку. Коли я опинився між ними, то побачив одного чоловіка, який пильнував, щоб вони розмовляли московською мовою. Почалась між ними сварка. Той чоловік був великий, широколиций. Глянув на мене сердито, і я швиденько втік до дядька. Дядько сказав мені, щоб я не пхав носа, куди не слід.

Опісля ми пішли до дому мого дядька, де народились мої батьки й жили там за молодих літ. По дорозі ми зупинялися ще кілька разів, оглядаючи околиці. Краєвиди там такі гарні, що не можу описати їхньої краси. Нарешті ми прийшли до тої хати, де дядько жив з родиною. Тітка Ольга дуже щиро вгощала мене. Усі розпитували мене про моїх батьків, братів і про ту країну, де ми живемо. Я розповідав, що знав, а потім, стомлений подорожжю, ліг спати.

На другий день до схід сонця я встав тихенько, щоб нікого не збудити, і пішов прогулятися. Хотів побачити ліс, що був поблизу. Пішов просто дорогою, що вела до лісу. По боках зразу були широкі лани, а потім почався ліс. Там росли чудові гіллясті дуби, білі берези та багато інших гарних дерев. У лісі була гарна зелена трава, а поміж нею пишалися квіти — біла конвалія, маленькі синьо-жовті квіточки, що називаються ,,незабудьки'', та інші лісові квіти. Місцями зелена папороть, мов крилами, вкривала землю. Краса українського лісу і запах квітів зачарували мене. Я опинився в глибині незнаного лісу. Оглядаюсь на всі боки і бачу, що заблудив, не знаю куди вертатися додому. Я вибрав собі один напрям і попрямував туди. Думав вийти на битий шлях, який і заведе мене до міста.

Але так не сталося. Я дуже злякався, аж затрусився. Раптом побачив перед собою двох здоровенних мужчин, і мене огорнув ще більший страх. Я вирішив, що ці мужчини — москалі, яких я бачив у Києві. Один запитав мене: ,,Как тєбя зовут?'' Я відповів і попросив показати дорогу до Києва. Вони засміялись і один з них сказав:

— Ти американець, джінси маєш, давай, браток, доляри!

А я в думці проказував молитву і благав: ,,Боже, поможи мені!'' Тим часом відступив крок назад і міцно затиснув кулака, готовий боронитись. В цей час мене сильно вдарили по голові, і я повалився на землю. Не знаю, як довго я лежав непритомний.

Коли я розплющив очі і подивився навколо, — то побачив, що я лежу біля свого ліжка на підлозі в нашій же Австралії. Мені було дуже холодно, я аж трусився. Помацав рукою голову, аж там набігла ґуля, мов грушка.

— Що то за гук? — озвалася з сусідньої кімнати мама. — Збирайся до школи, вже пора, не гайся!

Це був такий прикрий сон, що я його ніколи не забуду.

Орест Т и м о ц ь, 14 років,
угень 1-го курсу українознавства
при Братській школі в Лідкомбі,
біля Сіднею.

Питання до читачів: подумайте, що в цій розповіді не таке, яке могло б і повинно бути, якби не сон.

Валентина ЮРЧЕНКО

Ілюстрація Яреми КОЗАКА

ЗИМОВА ВТІХА

Повно гамору і сміху
В парку, на горі,
Дітям радість і утіха
В зимовій порі.

Хто уміє на лещатах,
Чи вмостився на санчатах, —
Ну ж, з гори лети!
Я на власних на штанятах
Можу теж з гори з'їжджати,
А чи можеш ти?

Накачавши снігу гору,
Пильно ліпить щось дітвора,
Чути сміх і крик, —
З моркви ніс і чорні очі,
Зуби шкірить, мов регоче,
Грізний сніговик.

Вже носи, як полунички,
І рум'яні наші личка.
Змерзли? Не біда!
Загубились рукавички,
Повно снігу в черевичках,
Ой, шкода, шкода!

Нашим радощам та сміху
І кінця нема.
Як багато нам потіхи
Принесла зима!

Полунички — суниці; сніговик — snow-man.

Роман ЗАВАДОВИЧ

ЗИМА, ЗИМА...

Зима, зима! Летять сніжинки,
О, як багато їх!
Довкола нашої хатинки
Лежить глибокий сніг.

Зима, зима! Цвітуть на вікнах
Морозяні квітки,
А здалека крізь шибку видно
Сріблистий лід ріки.

Скучають ковзани, ґринджоли,
Кортить на лід, на сніг —
Коли повернемось зі школи,
Хто спинить нас усіх?

Ковзани — skates; ґринджоли — санки.

Текст: Роман ЗАВАДОВИЧ *Ілюстрації: Іван БРИКОВИЧ*

ГОЦА ДРАЛА

Рак і жабка вчора зранку
Вибрались на прогулянку.

Як вернулись через річку,
Під льодком застали річку.

— Ой, замерз наш шлях до хати...
Де ж ми будем ночувати?

Йде їм ґномик на підмогу:
— Прорубаю вам дорогу.

Цюк сокиркою, цюк, цюк,
Утомився, не чує рук.

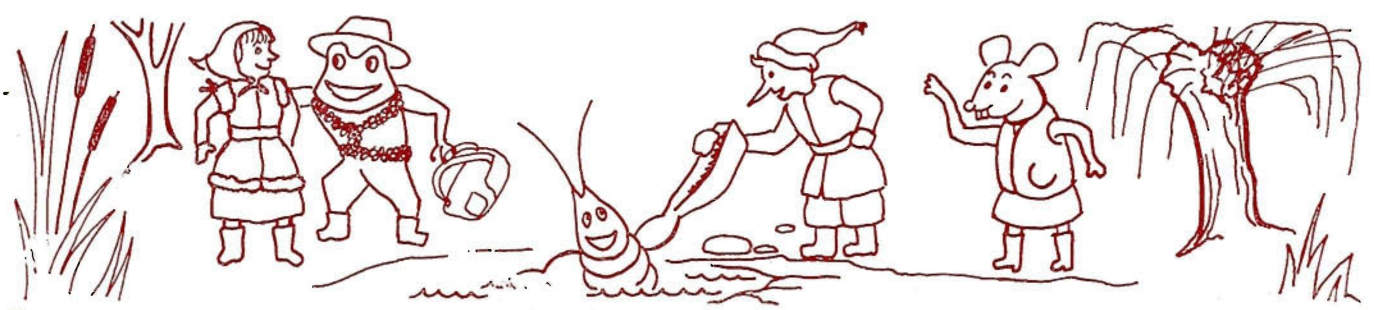
Мишка дряпала лапками:
— Ні, той лід твердий, як камінь!

При дорозі хтось там грівся,
Вогник згас, та жар лишився.

Гоца з попелу жарину
Вигорнула на лушпину.

Притягнула на ріку
І поклала на льодку.

Крига стаяла-стопилась.
В ній прогалина зробилась.

Рак і жабка страх зраділи,
Дякували, як уміли.

А тоді шубовсть у воду,
Там їх дім, живуть там зроду.

Осип ЗАЛЕСЬКИЙ

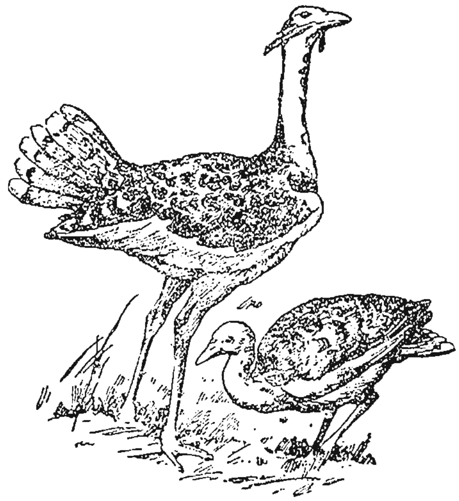
РОЗПОВІДЬ СТАРОЇ ДРОХВИ

Небагато тепер нас, дрохв, на Україні. Тому й побачити нас не легко. Колись давно на розлогих українських степах роїлися наші табуни. Наші предки забігали й далеко на захід, у країни середньої Европи, де були тоді простори землі, не заселені людьми. Згодом і наші степи стали заселювати люди. Вони випасали худобу, косили траву, орали землю і через те ми не могли жити в спокою. Не любимо таких сусідів, як люди, бо вони нас переслідують, не дають спокійно діток вирощувати, а то й убивають нас для поживи. Тому наші предки скупчувалися на щораз вужчих степових просторах, від цього ставало їм тісніше, і вони легко ставали жертвою ворогів. Зникають степи України, а вслід за тим маліє наш рід. Недалекий, мабуть, час, коли останні з нас вигинуть і лише спомин залишиться про нас — подібно як про турів і тарпанів.

До вимирання нашого роду причиняється також і те, що ми великі птиці, і в степу нам тяжко ховатися від ворогів — не так, як куріпкам або перепелам. Ми, дрохви, найбільші з усіх птахів, що ще живуть в Україні й поза її межами в Европі. Дрохва більша від лелеки й журавля, з якими вона споріднена, лиш у них довгі ноги й шиї, бо вони ходять-бродять по багнах і левадах, а ноги без пір'я це їм улегшують.

Живемо ми табунцями-громадками, бо так нам легше ховатися від ворогів. Як тільки хто з нас побачить вовка, лисицю чи людину, що до нас підкрадається, то дає поклик остороги, і ми, як то кажуть, „давай ногам знати", розбігаємося на всі сторони. Ноги в нас до скорого бігу витривалі, ніхто нас не здожене, а в потребі розправляємо крила, і тоді шукай нас у степу!

Зате біда нам, коли починаються осінні дощі, а згодом і морози. Тоді наше мокре пір'я замерзає, і нам важко не лише літати, а й бігати. Наша сусідка, дика сіра гуска, щасливіша: в неї пір'я не мокне, бо воно намащене жиром, що його має у прихвостовій залозі. І захиститися від дощу чи снігу в степу тяжко: мало тут дерев і кущів, а трава, хоч яка висока, не дає захисту. Взимі біда і з поживою: комах нема, насіння рослин під снігом, нічим поживитися. Треба вигрібати з-під снігу суху траву або шукати пуп'янків на кущах і цим живитися. Бідуємо, гірко бідуємо взимі, бо не лише поживи нема, але й заховатися нам тяжко від ворогів, головно від крилатого хижака — степового

Дрохва — самець і самичка

орла. Але зима в нас, слава Богу, не довга, а коли надходять перші морози, ми перемандровуємо на південь, у тепліші околиці над Чорним морем.

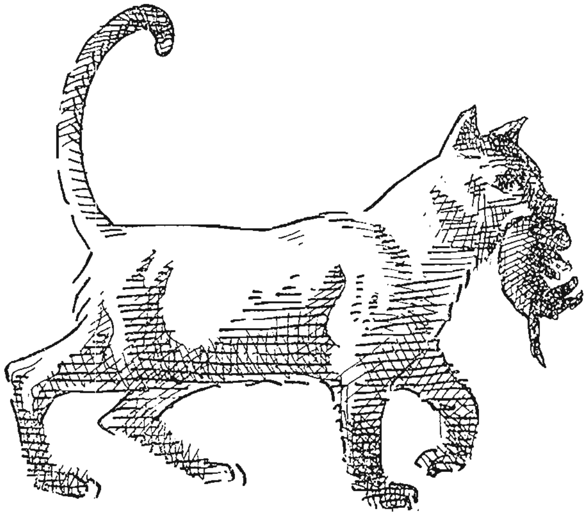
Як лише пригріє весняне сонечко, оживає в нас надія на краще життя. Тоді наш табунець розбивається, кожна самичка будує гніздечко на землі, в сухій торішній траві, і зносить два або три яєчка. Діток у нас небагато, але виростити двоє чи троє також нелегка справа. Безперестань треба пильнувати, чи не підкрадається ворог, бо малі дітки спочатку не лиш літати, а й ходити не вміють.

От, раз бачу: підкрадається до нашого гніздечка собака, а за ним людина-мисливець. Що його робити? Втекти то я можу, але діточок самих не залишу, бо людина певно забере їх з собою. Тож кажу я діточкам: „Ховайтесь у траву і не рухайтеся!" А сама відбігаю трохи від гнізда й лягаю, вдаю, що в мене крило зломане. Так відманила я собаку й людину від гнізда, а тоді розпустила крила і полетіла. Ловець вистрілив, але не поцілив. І він, і собака, як кажуть, „пошились у дурні", думали мене й діток живими зловити, але я їх перехитрила. Відпочивши й охолонувши з ляку, я облетіла кругом своє гніздо, щоб не попасти на очі ворогам, і повернулася до гнізда, до діток. Вони сиділи тихесенько, сховані в траві. Такі то штуки треба часом придумувати, щоб захистити себе і діток.

Отак розповіла я вам, дорогі друзі, про життя-буття дрохв. Бачите, що наше життя повне небезпек, як і життя всіх тварин. Пам'ятайте про це

Роман ЗАВАДОВИЧ — *Ілюстрації Зенона ОНИШКЕВИЧА*

КИЦЯ-МАМА ТА ЇЇ ДІТИ

Івасик дивився на ілюстрований журнал і сміявся.

— Що там таке смішне? — зацікавилася мама.

— Мамцю, тут є оголошення перевозової компанії. На малюнку велике вантажне авто, в якому перевозять речі з одного мешкання до другого. Авто їде по дорозі, а попри дорогу — ха-ха-ха! — киця несе в зубах котенятко. Вона також переселюється з своїми господарями...

— Бачиш, як вона дбає за своїх діток, — сказала Івасикова мама.

— Алеж, мамцю, то не можливе, щоб киця могла нести котеня в зубах! Воно б задушилося!..

— О ні, — заперечила мама, — киця вміє так зручно держати в зубах своє маля, що йому нічого злого не станеться. Ось ти послухай правдиву історію про кицю, що не тільки носила в зубах своїх дітей, але ще й знайшла для них добрих господарів.

— — *** — —

Я була ще дитиною, як із сусіднього дому вибралася одна родина. Не знати, як це сталося — може на той час їхня киця не була вдома, а вони поспішали — досить, що кицю лишили. За кілька годин вона з'явилася, сіла на порозі й почала жалісно м'явкати, але нею ніхто не цікавився.

Киця не покинула нашого сусідства. Їла те, що знаходила на смітниках. Дуже бідувала. Ночувала у вузькій щілині між двома домами, куди ніхто не міг зайти. Там і привела на світ двоє котеняток.

Коли котенятка трохи підросли, вона стала виводити їх із сховку.

Я припадком побачила їх. Попросила у мами вареного м'яса й винесла до хвіртки біля переднього ґанку. Киця побачила мисочку в моїх руках, завагалась, надумуючись, врешті підійшла до мене, але котенятка злякалися й утекли. Киця оглядалася за ними, якось смішно муркала, певно, кликала їх, але вони не вернулись.

На другий чи третій день вони таки прийшли з своєю матір'ю під наш ґанок. Я поставила мисочку з харчем на землю, вернулася до кімнати і спостерігала їх крізь вікно. Котенятка смачно їли, але були дуже неспокійні й увесь час оглядалися. Хтось надійшов хідником, і вони знову втекли.

З того часу котенятка кожного ранку приходили до нас на снідання. Та сталося лихо. Одного вечора авто вбило на вулиці кицю. Залишилися маленькі сиротята. Вони далі приходили до нас їсти, але зловити їх було дуже тяжко: були дикі, полохливі, недовірливі, бо не звикли бути разом з людьми.

Обоє були сиві, але ми навчилися їх розрізняти. Одне було менше на зріст, з круглою голівкою і милим ротиком. То була, мабуть, кіточка. А друге було більше й не таке зґрабне. Ми догадувалися, що то котик.

Прийшла зима. Котенята-сиротята до того часу значно підросли. Жили вони далі у щілині між домами. Раз випав глибокий сніг. Кілька днів я не бачила котенят біля нашого ґанку. Звичайно, ніхто їх не нагодував у їхньому лігві, і вони голодували.

Минула зима, настала весна, а потім прийшло й літо.

Одного дня я побачила нашу знайому кіточку на цементовій доріжці в городці, що за нашим домом. Вона якось смішно держала догори голову,

---

і, якщо колись ще побачите наші табунці на розлогих ланах України, то не робіть їм кривди. Пригляньтеся до них здалека і намилуйтеся красою великої степової птиці, що вже така рідка під сучасну пору.

Пояснення-словничок: Дрохва — велика степова птиця (bustard); розлогий — spacious; роїтися — to swarm, to cluster; табун (птиць) — flock; предок — ancestor; курiпка — partridge; перепел — quail; рістня (фльора) — дерева й рослини; залоза — gland.

мов цирковий кінь. У неї в зубах щось було — таке, немов молодий щурик.

— Бабо, бабусю! — закричала я. — Киця несе через наш городець щура!

Бабуся сиділа на кріслі коло заднього ґанку й цирувала панчоху.

— Де вона?

— Он там, коло живоплоту! Поклала щура на доріжку і стоїть над ним.

Ми з бабусею обережно підійшли до киці. Справді щось сіре лежало перед нею. Побачивши нас, киця з'їжилась, шавкнула і грізно, забурчала, мов би хотіла сказати: „Не підходьте, бо буду кусатись!"

Бабуня засміялася.

— Та це не щурик, це котенятко, певно, її власна дитина! Вона переносить його кудись на інше місце.

— А чому? — допитувалась я.

— Не знаю, але, мабуть, дотеперішнє її леговище небезпечне. От, мама знайшла якесь краще місце і тепер несе туди свою дитину.

— А котеня не задушиться в її зубах?

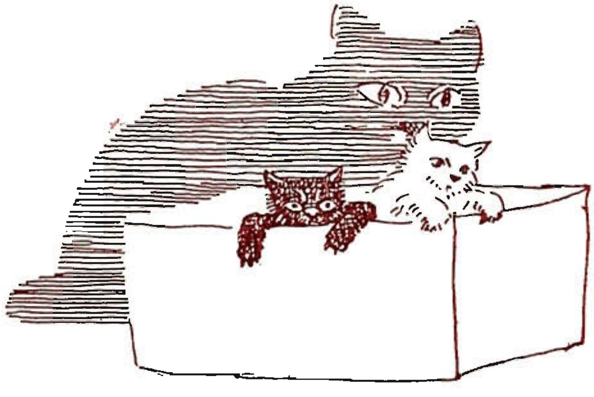
— Будь спокійна! Киця-мама вміє носити котенят, тримаючи їх делікатно за шкірку на карку. Їм нічого злого не станеться.

Від тої хвилини ми стали називати її Кицею-Мамою. Інші коти мають свої власні імена — Мурки, Ласі, Пушинки, а від нас вона дістала названня „Киця-Мама".

Киця, мабуть, відпочивала. За хвилину знов узяла котеня обережно зубами й понесла кудись між сусідні будинки. Я не слідкувала за нею, бо по той бік перевулка були чужі городці й ґаражі. Такому малому звірикові, як кіт, було легко сховатися. Також я не бачила, коли Киця-Мама переносила інших дітей. Але як воно було, про це ми незабаром дізналися.

Покищо все було без зміни: киця приходила на снідання, часом на вечерю, а потім зникала. Маючи власну родину, вона вже не дбала про свого брата. Ми його назвали Вуйком, бо для кициних дітей він був справді вуйком, чи дядьком. Він приходив із своєї щілини між домами, але вже сам, без сестрички і з'їдав свій обід. Деколи кудись мандрував, і ми не бачили його тиждень або й довше. Врешті переселився кудись подалі й навідувався до нас дуже рідко. Був худий, сумний і дуже недовірливий.

Тепер вернімось до Киці-Мами. Минуло кілька тижнів від часу, як вона переселювалася через наш городець. Надходила непривітна осінь, надворі похолодніло, стали перепадати дощі, а часами вночі брав приморозок.

Раз надвечір на доріжці нашого городця з'явилося мале чорне котенятко. Я побачила його крізь вікно і вибігла надвір. Біля живоплоту стояла й Киця-Мама, але зараз, як звичайно, відійшла набік. Коли я простягнула до котенятка руку, воно з'їжилось і пирскнуло до мене. Звичайно, це мене не злякало, тільки розсмішило. Котеня було таке мале, що з моїх долонь було видно лише його голівку.

Я заглянула під живопліт. Там сиділо друге котенятко, сивеньке, ще менше від першого. Воно ще грізніше пирскало на мене, але я таки поклала його в фартушок.

Я покликала маму й бабуню. Ми перешукали городець. Ні, більше котенят не було. Ми зрозуміли: Киця-Мама привела до нас своїх малят, щоб ми дали їм їсти, бо вона вже не в силі наситити їх своїм молоком. Вона, мабуть, думала: коли ви годуєте мене і брата, то погодуєте й моїх дітей.

Ми вирішили, що насамперед дамо котенятам молока. Щоб не полохати Киці-Мами, винесли мисочку і самі пішли до хати.

Коли я вийшла „на розвідку", молоко було трохи розлите, але котів не було видно. Смеркалось, і почав накрапати дощик. Я стала знов заглядати попід живопліт. На закруті доріжки, де до живоплота доторкався кущ ясмину, я побачила Кицю-Маму. Вона стояла, розставивши ноги, а під нею, ховаючись від дощу, тулилося двоє її малят. Такий нічліг приготовили собі вони в ту непривітну дощову ніч... Мати не зважала на те, що на неї падають краплі дощу — вона захищала дітей.

Мені стало їх дуже жалко. Бідні беззахисні тваринки! Де ж ви сховаєтесь від сльоти, голоду й холоду?

З мамою та бабунею ми обгорнули паперову коробку пластиком, вирізали отвір і поклали туди котенята, щоб до них приєдналася киця. Коробку поставили під ясмином.

Володимир ПЕРЕЯСЛАВЕЦЬ

ПЕРЕД РІЗДВОМ

Над селом, над церквою, хатками
Тихий вечір зимовий стоїть.
Ліс під снігу білими шапками
В місячому сяйві мерехтить.

Вийшла сарна . . . Прискакав вухатий
Сірий зайчик з-над ріки, з-між ліз —
В них немає затишної хати,
Та ялинок мають повний ліс.

От, вони оце й подарували
Лесеві ялинку молоду,
Щоб під нею на Різдво співали
В хаті всі різдвяну коляду.

Йде Різдво . . . І Ироди безбожні
Знов тремтять, лякаючись біди:
В українських селах їх тривожить
Переможний гомін коляди.

Котяча родина справді переночувала в коробці. Але, здається, тому, що на другий день я зачасто приходила дивитись на котенят, Киця-Мама кудись їх вивела.

— Нема котеняток! Нема!.. — бідкалась я, думаючи, що вони нас уже назавжди покинули.

Але котяча родина видержала в своїм невідомім сховку лише до того часу, доки не зголодніла. Уже за добу всі троє знов були в нашім городці, навіть у коробці.

День був холодний, і заносилося на нічний приморозок. Мама порадилася з бабусею, і вони вирішили примістити котеняток у льоху так, щоб і Киця-Мама могла мати до них доступ через прочинене вікно. Наш льох був огріваний, чистий, мав дерев'яну підлогу і суфіт. Колись там було мешкання.

Мама взяла коробку з котенятами і понесла до льоху. Бабуня перебрала коробку через вікно, щоб Киця-Мама бачила, куди помандрували її діти. Досі киця, мабуть, ніколи не була в людськім житлі. Вона дуже боялася попасти між чотири стіни з зачиненими дверима, звідки неможливо вийти на вільний простір. Але тепер материнське серце, повне любови до дітей, подиктувало інакше. Киця-Мама пішла за котенятками до льоху й лягла поруч з ними на заздалегідь приготованім килимку.

Тієї ночі я могла спокійно спати.

— — *** — —

Івасикова мама закінчила оповідання такими словами:

— Киця-Мама була зарадніша від свого брата, Вуйка. Він, бездомний, десь загинув під час холодної зими, а вона не тільки знайшла господарів-опікунів для своїх дітей, але й сама при них мала дах над головою. Згодом звикла, стала сміливіша, але дуже рідко дозволяла погладити себе по спині. Киця-Мама жила в нас десять років — до своєї смерти.

— А що сталося з її дітьми? — запитав Івасик.

— Сивий Яцько, добряга, виріс на гарного кота, але одного вечора пішов кудись мандрувати і не вернувся... А чорну Хвеську взяли наші знайомі на фарму, і там вона серед гарної природи дожила свого віку.

Пояснення-словничок: перевозова компанія moving comp.; переселюватися — to move; зручно — справно; харч — food; полохливий — fearful; зґрабний — з гарною поставою; лігвище — лігво (lair); перевулок — тут: alley; фартушок — apron; бідкатись — журитися, журливо говорити; суфіт — ceiling.

Валентина ЮРЧЕНКО *Ілюстрація Яреми КОЗАКА*

СИВОУСИЙ МОРОЗЕНКО

Блискучою пеленою,
Сніжнобілою, пухкою
Вкрилася земля.
Вітер стогне над лісами,
Заколисує піснями
Ниви і поля.

Всі шляхи зима встеляє,
Ще й зірками вишиває
Срібні килими, —
Виступає Морозенко,
Сивоусий козаченько,
Приятель зими.

Він нахмурив сиві брови:
— До зими усі готові?
Жартів тут нема!
Зажурилися звірята —
Де поживи їм шукати?
Ой, прийшла зима!

Тільки білочка хитренька
Крутить весело сіреньким
Хвостиком-пушком:
— Я горішків назбирала
І на зиму приховала
В лісі під дубком.

П е л е н а — covering; к и л и м — carpet.

Роман ЗАВАДОВИЧ

МОЯ МОВА

Дуже я шаную мову
Славних пращурів моїх.
Я вивчаю кожне слово
Золотої мови їх,
Бо віддавна знаю я:
Їхня мова — теж моя!

Різні мови я вивчаю,
Рад би знати їх усіх,
Та найбільше поважаю
Мову пращурів своїх,
Бо віддавна знаю я:
Їхня мова — теж моя!

Українська рідна мово,
Мово діда і бабуні,
Ти бриниш-дзвениш чудово,
Мов бандури срібні струни —
І віддавна знаю я:
Ти і їхня, і моя!

Українська мово рідна,
Мово батька, мово мами,
Тільки ти змагатись гідна
З солов'їними піснями.
Ти моя, моя чудова
Прадідівська рідна мова!

П р а щ у р — предек (ancestor, forefather).

ОПОВІДАННЯ ПРО ХОРОБРУ ДІВЧИНКУ-КОЗАЧКУ

Незабаром чемні діти (а котра дитина — нечемна?) почнуть писати листи до св. о. Миколая, щоб відвідав їх у ніч з 18 на 19 грудня і підклав їм під подушку дарунки. У своїх листах не забудьте згадати й про найкращий дарунок — рідну книжечку.

Саме вийшло друком видане Об'єднанням Працівників Літератури для Дітей і Молоді (ОПЛДМ) оповідання з козацьких часів п.н. „О л е с я". Написав його давно Борис Г р і н ч е н к о, але воно таке гарне й цікаве, що діти радо читають його й тепер. Двокольорову обкладинку й чорні ілюстрації, заставки та кінцівки до книжечки зробила співробітниця „Веселки" Ніна Мудрик-М р и ц. Книжечка видана чепурно, має 15 сторінок.

Олеся, це дівчинка-козачка з Волині. Вона й її братік Михайлик були сиротами. Їх батьків вбили татари під час набігу на їхнє село. Дітьми заопікувався дід Данило. Колись він козакував і бився проти татар та турків, які часто набігали на Україну. Він розказував дітям про боротьбу козаків з бусурманами, про татарську й турецьку неволю і про те, як почесно віддати своє життя в обороні рідного краю.

Одного дня Олеся й Михайлик пішли в ліс по ягоди. І тут натрапили вони на заґін татар, що закрадалися напасти зненацька на їхнє село. Олеся вислала Михайлика мерщій повідомити людей про смертельну небезпеку, а сама залишилася й придумала спосіб, як урятувати рідне село від татарського наскоку.

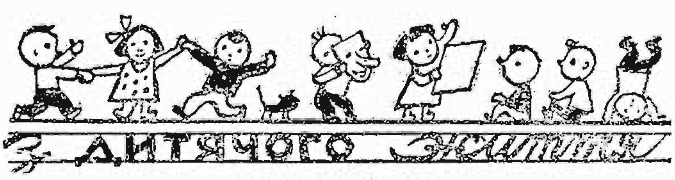
Як вона спасла своїх односельчан від лютого ворога, довідаєтеся прочитавши це оповідання. *В.Б.*

ПРИПОВІДКА З ПРИПОВІДКИ

Приповідка каже:
Рука руку миє.
А я кажу:
Рука руку миє,
А ти мий ще й шию!

ХТО ЦЕ?

Невеличка вся на зріст,
Та великий має хвіст.
Червонясту шубку має,
По гілках вона стрибає.
Бистрі оченята . . .
Хто це? Спробуй відгадати!

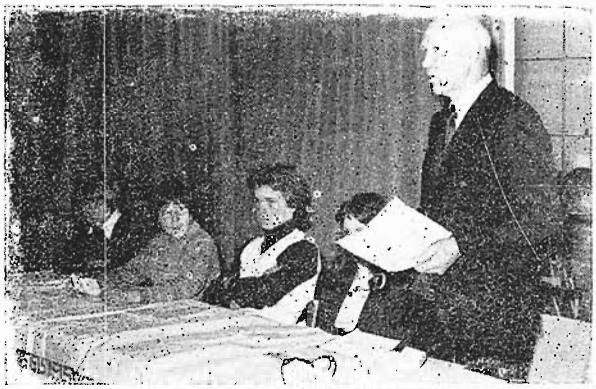

КОНКУРС МОЛОДЕЧОЇ ТВОРЧОСТИ В АВСТРАЛІЇ

В Ессендоні біля Мельборну (Австралія) відбувся 14-го червня ц.р. вечір учасників конкурсу молодечої творчости, який був проголошений в листопаді м.р. У групі авторів молодшого віку першу нагороду в сумі ста долярів отримала учениця Школи Українознавства в Нобл Парку біля Мельборну Наталка Березняк (псевдо — Оксана Тернова) за оповідання „Червона рожа". Третю нагороду призначено учениці Школи Українознавства при Братській Школі в Лідкомбі коло Сіднею Оксані Смеречук (псевдо — Смерічка), 13 років за оповідання „Чи то був сон?" П'ять інших з молодшої групи отримали для заохочення по десять долярів, а саме: Роман Данилюк 14 р., Симон Пирогів 14 р., Марко Ріднів 12 р., Віктор Голуб 14 р., Орест Тимоць 14 років.

Жюрі працювало під проводом голови Літературно-Мистецького Клюбу проф. Дмитра Нитченка-Чуба. Нагороди в сумі 500 дол. уфундував п. Володимир Касенкович.

На цьому літературному вечорі молодих авторів був присутній білоруський поет Алесь Салавей, який похвально висловився про твори учасників конкурсу.

Сидять зліва: Віктор Голуб, Марко Ріжнів, Симон Пирогів, Наталка Березняк. Голова Клюбу Д. Нитченко оголошує наслідки конкурсу. Фото: П. Олійник.

Перший ряд зліва: Віктор Голуб і Марко Ріжнів. Другий ряд: Орися Стефин, Наталка Березняк (1-ша нагорода для молодших), Тарас Мацібурко (2-га нагорода), Юрко Ткач. Ззаду проф. Д. Нитченко.

Сценарій і текст: Роман ЗАВАДОВИЧ
Scenario and Story: R. ZAVADOVYCH

Ілюстрації: Михайло МИХАЛЕВИЧ
Illustrations: Mychaylo MYCHALEWYCH

БОГДАН-СІЧОВИЙ СТРІЛЕЦЬ

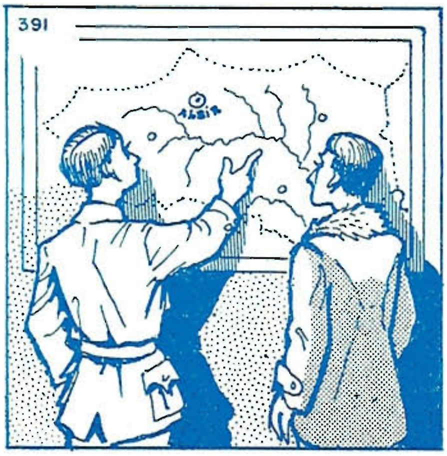
ІСТОРИЧНА КАЗКА

UKRAINIAN TALE

BOHDAN-SICHOVY STRILETS

РОЗДІЛ XXV: „БУДЬТЕ ГОТОВІ!"

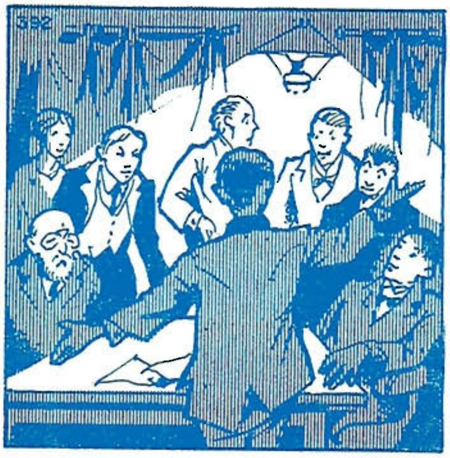
CHAPTER XXV: "BE READY!"

391

— Друже, — сказав Мирон до Богдана, — я влаштую тобі секретну подорож до Львова і зустрічі з передовими людьми.

"My friend," Myron told Bohdan, "I'll arrange a secret journey for you to Lviv and meetings with prominent people."

392

По дорозі до Львова під час таємних зустрічей Богдан говорив: „Австрія довго не поживе. Будьте готові!"

During the secret meetings on his way to Lviv, Bohdan was saying: "Austria will not survive for long. Be ready!"

393

Говорив Богдан і робітникам: „Будьте готові! Надходить пора будувати власну державу".

Bohdan was also telling workers: "Be ready! Time is nearing for us to build our own state."

394

Люди дивувалися: з очей Богдана виходила якась дивна сила і сповнювала завзяттям їх серця.

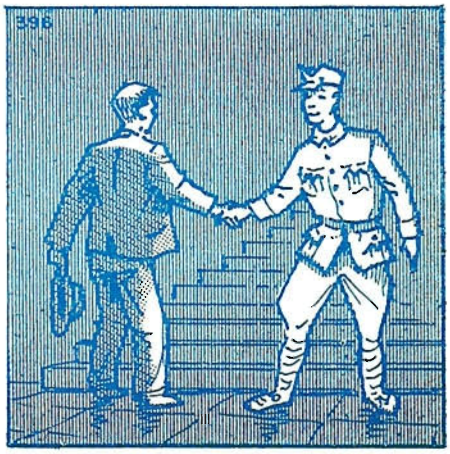
People were wondering: a strange power emanated from Bohdan's eyes, instilling courage in them.

395

Богданові заклики передавалися людьми з уст до уст, з хати до хати.

Bohdan's appeals were transmitted by people mouth to mouth, house to house.

396

У Львові Богдан зустрівся з сотником Дмитром.

In Lviv Bohdan met Captain Dmytro.

(Продовження буде)
(To be continued)